

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร

Factors Affecting on Quality of Life of Nursing
Students in the Private Higher Education Institu-
tion, Bangkok Metropolis

มาลีวัล เลิศสาครศิริ* วิลาวรรณย์ เพ็งพานิช**

Maleewan Lertsakornsiri* Wilawan Phengpanich**

Received : 1/4/63

Revised : 8/5/63

Accepted : 8/5/63

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณานี้เป็นแบบเชิงทำนาย เพื่อศึกษาปัจจัยทำนายคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร 4 สถาบัน จำนวน 324 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือวิจัย เป็นแบบสอบถามประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล ปัจจัยภายใน คือ เจตคติต่อการเรียน การปรับตัวของนักศึกษา ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ปัจจัยภายนอก คือ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน/ผู้ปกครอง/อาจารย์ และคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล ค่าดัชนีความตรงของแบบสอบถามเท่ากับ .91, .89 และค่าความเที่ยงได้เท่ากับ .91, .93 และ .95 ตาม ลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 (S.D. = .38) ปัจจัยภายในและภายนอก ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน การปรับตัวของนักศึกษา สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์และลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนคุณภาพชีวิตของนักศึกษา

* รองศาสตราจารย์คณะพยาบาลศาสตร์วิทยาลัยเซนต์หลุยส์

** อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

* Associate Professor, Faculty of Nursing St. Louis College

** Nurse Instructor, Faculty of Nursing Bangkok Thonburi University

พยาบาล สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพฤติกรรมการสอนของอาจารย์เป็นตัวแปรแรกที่ถูกเลือกเข้าในสมการทำนาย สามารถทำนายคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลได้ร้อยละ 41.2 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001 ตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าในสมการทำนายเป็นอันดับสุดท้าย คือ ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ตัวแปรทั้งหมดสามารถร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 61.1 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

สรุป ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนควรตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการจัดทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก เพื่อส่งเสริมพัฒนาให้นักศึกษาพยาบาลมีคุณภาพชีวิตที่ดี

คำสำคัญ: ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก คุณภาพชีวิต นักศึกษาพยาบาล สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ABSTRACT

This study was predictive research. The purpose of this study was to predict the quality of life of nursing students in the private higher education institution, Bangkok Metropolis. The samples were 324 of the first-fourth year nursing students from 4 institutions. The samples were selected by multi-stage random sampling. The research tools were questionnaires consisting of personal data, internal factors (attitude towards learning, student adaptability, learning future-oriented), external factors (teaching behavior of instructors, physical condition of learning, the relationship between students and friends/parents/teachers), and quality of life of nursing students. The content validity of the questionnaires were .91, .89 and its reliability were .91, .93, and .95, respectively. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression.

The results indicated that the nursing students had the average scores of quality of life was 3.87 (S.D. = .38) at good level. The selected factors such as teaching behavior of instructors, physical condition of learning, the relationship between students and friends, student adaptability, the relationship between students and instructors, and learning future-oriented were prediction of the quality of life of nursing students at $p < .01$. The first predictor was selected in the prediction equation was teaching behavior of instructors, that predicted the quality of life of nursing students at 41.2%, $p < .001$. The last predictor was selected in the prediction equation was learning future-oriented, total variables predicted the quality of life of nursing students increased to 61.1%, $p < .01$.

Conclusion: This study suggests that the private higher education institution should be aware of the importance and need for arranging both internal and external factors in promoting the development of nursing students with good quality of life.

Keywords: Internal Factors, External Factors, Quality of Life, Nursing Students, Private Higher Education Institution

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันอุดมศึกษาต้องสร้างเสริมผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความรับผิดชอบต่องานของตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศ พัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และทักษะที่จำเป็น เป็นคนดี มีวินัย มีความภูมิใจในชาติ เข้าใจสังคมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถปรับ เปลี่ยนตนเองเพื่อรองรับสังคมโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และร่วมกันแก้ปัญหาสังคม ให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และเป็นไปตามเจตนารมณ์และความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562¹ ที่ต้องให้การศึกษาอย่างเต็มที่กับผู้เรียน โดยมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความเป็นเลิศทั้งในด้านวิชาการ วิชาชีพ เป็นคนดีของสังคม นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะมีคุณภาพที่ดีนั้น นอกจากมีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี มีวินัยและมีคุณธรรมแล้ว จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วย การมีคุณภาพชีวิตที่ดี จะทำให้มีความสุข มีความพึงพอใจในชีวิตทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม และเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ส่งผลต่อคุณภาพทางการเรียนและการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาพยาบาล

สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เป็นส่วนหนึ่งที่รับผิดชอบจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทั้งในด้านวิชาการวิชาชีพ และเป็นคนดีของสังคม การจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ เป็นการจัดการศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ที่เตรียมพยาบาล ให้เป็นผู้ที่มีความสามารถทั้งในด้านวิชาการและมีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลตามลักษณะของวิชาชีพ เพื่อผลิตบัณฑิตให้เป็นบุคลากรทางวิชาชีพการพยาบาลที่มีความรู้ความสามารถในศาสตร์ของสาขาเป็นอย่างดี ก่อให้เกิดความปลอดภัยและความมั่นใจของผู้รับบริการ พร้อมทั้งมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ในการปฏิบัติการ

พยาบาล ต้องสามารถใช้ความรู้และทักษะต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และได้ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2552 ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ เมื่อสำเร็จการศึกษา สภาการพยาบาลได้จัดให้มีการสอบความรู้ทางการพยาบาล 8 รายวิชา เพื่อขอขึ้นทะเบียน และรับใบ อนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์² เนื่องจากวิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับชีวิตและความปลอดภัยของผู้รับบริการ นักศึกษาที่ก้าวเข้าสู่การศึกษาวชิการพยาบาลต้องปรับตัวต่อสภาพการเรียนการสอนที่มีลักษณะพิเศษ เน้นหนักทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ที่เป็นหัวใจของการเรียนการสอนทางการพยาบาล นักศึกษาพยาบาลทุกสถาบันการศึกษาพยาบาล ทั้งรัฐบาลและเอกชนต้องฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยหรืออยู่เวรในสถานบริการสุขภาพและชุมชน ทั้งนี้การฝึกปฏิบัติการพยาบาลต้องดูแลผู้ที่มีความเจ็บป่วยในสภาพต่าง ๆ เป็นงานที่ต้องรับผิดชอบชีวิตมนุษย์ เป็นงานที่ต้องเผชิญกับความเจ็บป่วย ความทุกข์ทรมานของผู้อื่น ความเสี่ยงติดเชื้จากการใกล้ชิดกับผู้ป่วย ทั้งยังเผชิญกับความตึงเครียดจากญาติผู้ป่วย อาจารย์นิเทศ³ นักศึกษาพยาบาลต้องฝึกฝนและควบคุมตนเองให้มีความรับผิดชอบสูง เสียสละ อดทน รู้จักแก้ปัญหา มีการตัดสินใจที่ถูกต้องรวดเร็ว เพื่อให้การพยาบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการเรียนการสอนภาคปฏิบัติจึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่มีผลต่อการดูแลสุขภาพ และคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล ทำให้มีความวิตกกังวล กลัว และเครียดได้

ลักษณะคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล ที่ต้องเผชิญกับภาวะสุขภาพตนเองโดยตรงจากเวลาใน

การขึ้นฝึกปฏิบัติงานตั้งแต่เช้าหรืออยู่เวร การพักผ่อนที่ไม่เพียงพอ การรับประทานอาหารที่ไม่ตรงเวลา พฤติกรรมการรับประทานอาหารไม่เหมาะสมโดยส่วนใหญ่ไม่ทานอาหารเช้า หรือทานอาหารเพียงมื้อเดียวในบางวัน ดัชนีมวลกายต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ หรือน้ำหนักตัวเกินจนถึงอ้วน มีความวิตกกังวล เครียด และการจัดการความเครียด แบบแผนการนอนหลับเปลี่ยนไป^{4,5,6} และยังไม่มีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คณะผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวว่ามีปัจจัยใดบ้างที่สามารถทำนายคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือ และพัฒนาให้นักศึกษาพยาบาลมีคุณภาพชีวิตที่ดี

วัตถุประสงค์ วิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาความสามารถในการทำนายคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร โดยตัวแปรเจตคติต่อการเรียน การปรับตัวของนักศึกษา ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ลักษณะทางกายภาพ และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน/ผู้ปกครอง/อาจารย์

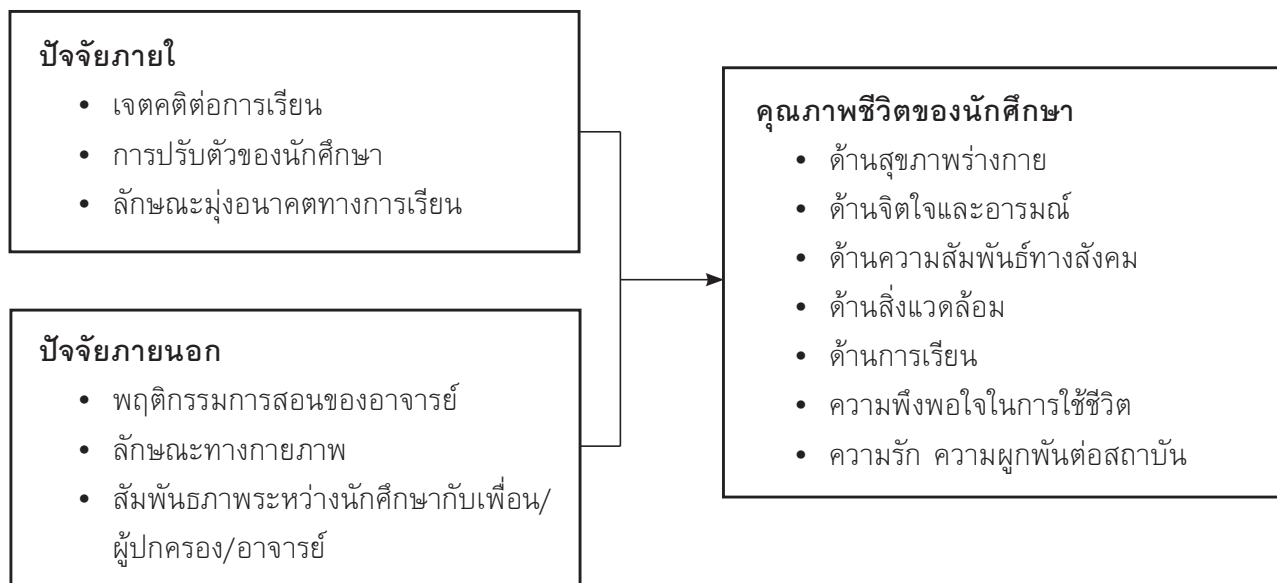
สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยภายใน ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน การปรับตัวของนักศึกษา และลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน/ผู้ปกครอง/อาจารย์

สามารถร่วมทำนายคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาทบทวนงานวิจัย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดของ WHOQOL Group⁸ ที่ได้กำหนดคุณภาพชีวิตประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม คณะผู้วิจัยจึงศึกษาคุณภาพชีวิตโดยใช้แนวคิดของ WHOQOL Group ที่ประกอบด้วย 4 ด้านและเพิ่มอีก 3 ด้าน คือ ด้านการเรียน ความพึงพอใจในการใช้ชีวิตและความรัก ความผูกพันต่อสถาบัน จากผลการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของปียะพล ขำอุดม⁹ รวมถึงผลการศึกษาของพิชญะวีร์ สิ้นสวัสดิ์ และเบญจวรรณ พิทาร์ต¹¹ ที่พบว่าปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนราธิวาส มากที่สุดคือด้านสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับผู้ปกครอง ด้านที่ส่งผลต่ำสุดคือด้านลักษณะทางกายภาพทางการเรียน ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยภายใน ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน การปรับตัวของนักศึกษา ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน และปัจจัยภายนอก ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน/ผู้ปกครอง/อาจารย์ สามารถทำนายคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ตามกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบเชิงทำนาย ประชากร คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม และวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ รวม 1,682 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร 4 สถาบัน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของยามานะ¹² ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 324 คน เลือกตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยคิดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากแต่ละสถาบันและแต่ละชั้นปี จากนั้นสุ่มอย่างง่ายจากแต่ละชั้นปีและแต่ละสถาบันให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบจำนวนตามที่คำนวณ ดังนี้ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จำนวน 79 คน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต จำนวน 53 คน มหาวิทยาลัยสยาม จำนวน 92 คน และวิทยาลัยเซนต์หลุยส์จำนวน 104 คน รวม 324 คน เกณฑ์การคัดเข้า คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และลงทะเบียนเรียนใน

ปีการศึกษา 2562 เกณฑ์การคัดออก คือ นักศึกษาไม่สมัครใจตอบแบบสอบถาม

เครื่องมือวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปี สถาบันการศึกษา คะแนนเฉลี่ยสะสม ศาสนา เงินที่ได้รับสำหรับใช้จ่ายรายเดือน ค่าใช้จ่ายในการศึกษา สถานที่พักอาศัย

ส่วนที่ 2 ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก คณะผู้วิจัยได้ปรับปรุงจากแบบประเมินของพิชฌาย์ วีร์ ลินสวัสดิ์ และเบญจวรรณ พิฬารัต¹¹ ประกอบด้วยข้อคำถาม 45 ข้อ ปัจจัยภายใน คือ เจตคติต่อการเรียน การปรับตัวของนักศึกษา และลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ปัจจัยภายนอก คือ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ลักษณะทางกายภาพ และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน/ผู้ปกครอง/อาจารย์ ลักษณะเป็นคำถามเชิงบวกและเชิงลบ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 3 คุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล คณะผู้วิจัยได้ปรับปรุงจากแบบสอบถามของพิชญาวีร์ ลินส์วีสต์ และเบญจวรรณ พิพทาร์ต¹¹ และปิยะพล ขำอุดม⁹ ประกอบด้วยข้อคำถาม 50 ข้อ ลักษณะเป็นคำถามเชิงบวกและเชิงลบ ลักษณะของคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยมาก และเห็นด้วยมากที่สุด

การแปลผลข้อมูลส่วนที่ 2 และ 3 ใช้คะแนนเฉลี่ยโดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึงระดับน้อยที่สุด คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึงระดับน้อย คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึงระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึงระดับดี คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึงระดับดีมาก

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาค่าความตรง (Validity) คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นอาจารย์พยาบาลจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความเหมาะสมและความชัดเจนของภาษา วิเคราะห์หาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ได้ดังนี้ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกเท่ากันคือ .91 และแบบวัดคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลเท่ากับ .89

2. การหาความเที่ยง (Reliability) คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติจำนวน 40 คน แล้วนำมาหาความเที่ยง โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยง ของปัจจัยภายในเท่ากับ .91 ปัจจัยภายนอกเท่ากับ .93 และแบบวัดคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลเท่ากับ .95

จริยธรรมก รวิจัย

โครงการวิจัยได้ผ่านการพิจารณาด้านจริยธรรม โดย คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ เลขที่รับรอง E.019/2562 ณ วันที่ 9 กรกฎาคม 2562 คณะผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลโดยชี้แจงรายละเอียดของวัตถุประสงค์การวิจัย แจ้งสิทธิการตอบหรือไม่ตอบแบบสอบถาม และการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล ผู้ยินยอมได้เซ็นยินยอมในแบบฟอร์มการยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (Consent Form) ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อประสานงานและขออนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาเอกชน อธิการบดี คณะบดีคณะพยาบาลศาสตร์ อาจารย์ประจำชั้น เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลกับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 ภายหลังที่ได้อธิบายรายละเอียดการวิจัยเพื่อพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างแล้ว เริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนกันยายน-พฤศจิกายน 2562 จากนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เมื่อตอบแบบสอบถามแล้วคณะผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับได้แบบสอบถามสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามีครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งหมด 324 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ สำหรับปัจจัยภายในภายนอก ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน การปรับตัวของนักศึกษา ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน/ผู้ปกครอง/อาจารย์ และคุณภาพชีวิตของนักศึกษา

พยาบาล วิเคราะห์โดยใช้ คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์หาความสามารถในการทำนายคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล จากตัวแปร เจตคติต่อการเรียน การปรับตัวของนักศึกษา ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน/ผู้ปกครอง/อาจารย์ ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Step-wise Multiple Regression) โดยมีการตรวจสอบการแจกแจงของตัวแปรตามเป็นแบบโค้งปกติ (Normal Distribution) ตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรตาม และความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนจากการพยากรณ์ (Residual)

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 94.44 นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 91.67 ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเป็นเงินจากครอบครัวร้อยละ 48.80 เงินที่ได้รับใช้จ่ายรายเดือนระหว่าง 4,001-6,000 บาท ร้อยละ 53.80 อยู่หอพักนักศึกษาภายในสถาบัน ร้อยละ 58.20 และคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 3.00 -3.50 ร้อยละ 45.80 ค่าเฉลี่ยปัจจัยภายใน ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน และลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน อยู่ในระดับดีมาก (Mean = 4.51, S.D. = .45) และ (Mean = 4.26, S.D. = .49) การปรับตัวของนักศึกษาอยู่ในระดับดี (Mean = 3.88, S.D. = .46) ค่าเฉลี่ยสูงสุดของปัจจัยภายนอก คือ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับผู้ปกครองอยู่ในระดับดีมาก (Mean = 4.63, S.D. = .48) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ลักษณะทางกายภาพอยู่ในระดับดี เท่ากับ (Mean = 3.54, S.D. = .62) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อคุณภาพชีวิต นักศึกษาพยาบาล สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร (n=324)

ปัจจัย	Mean	S.D.	ระดับ
ปัจจัยภายใน			
เจตคติต่อการเรียน	4.51	.45	ดีมาก
การปรับตัวของนักศึกษา	3.88	.46	ดี
ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน	4.26	.49	ดีมาก
ปัจจัยภายนอก			
พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	4.18	.57	ดี
ลักษณะทางกายภาพ	3.54	.62	ดี
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน	4.09	.43	ดี
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์	3.86	.55	ดี
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับผู้ปกครอง	4.63	.48	ดีมาก

คุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร รายด้านและโดยรวม พบว่า คุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับดี (Mean = 3.87, S.D. = .38) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับดีมาก (Mean = 4.34, S.D. = .48) รองลงมาคือ ด้านจิตใจและอารมณ์อยู่ในระดับดี (Mean = 4.17, S.D. = .48) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.30, S.D. = .54) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร (n = 324)

คุณภาพชีวิต	Mean	S.D.	ระดับ
ด้านสุขภาพร่างกาย	3.98	.41	ดี
ด้านจิตใจและอารมณ์	4.17	.48	ดี
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	4.34	.48	ดีมาก
ด้านสิ่งแวดล้อม	3.30	.54	ปานกลาง
ด้านการเรียน	3.71	.54	ดี
ความพึงพอใจในการใช้ชีวิต	3.61	.61	ดี
ความรักความผูกพันต่อสถาบัน	4.01	.63	ดี
โดยรวม	3.87	.38	ดี

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน การปรับตัวของนักศึกษา สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ และลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพฤติกรรมการสอนของอาจารย์เป็นตัวแปรแรกที่ถูกเลือกเข้าในสมการทำนาย สามารถทำนายคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลได้ร้อยละ 41.2 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001 ตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าในสมการทำนายเป็นอันดับสุดท้าย คือ ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน สามารถทำนายคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 61.1 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสามารถในการทำนายคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล สถาบันอุดมศึกษาเอกชน
เขตกรุงเทพมหานคร (n=324)

ตัวแปรทำนาย	R ²	R ² change	F change	b	Beta	t
1. พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	.412	.412	225.72	.133	.197	3.742***
2. ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน	.497	.085	158.733	.190	.308	7.432***
3. สัมพันธภาพระหว่างนศ.กับเพื่อน	.559	.061	135.042	.149	.166	4.018***
4. การปรับตัวของนักศึกษา	.586	.027	112.810	.134	.161	3.837***
5. สัมพันธภาพระหว่างนศ.กับอาจารย์	.600	.014	95.483	.104	.150	3.147**
6. ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน	.611	.011	82.989	.095	.121	2.967**

** p < .01 , ***p < .001

constant (a) = .712, t = 4.476, p = .000

การสร้างสมการทำนายคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเขตกรุงเทพมหานคร (QL) พบว่า สัมประสิทธิ์การถดถอย (b) แต่ละค่าของตัวทำนายที่ถูกเลือกเข้าในสมการทำนาย คือ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ (BT) ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน (PH) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน (RF) การปรับตัวของนักศึกษา (AD) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ (RT) และลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน (FU) ซึ่งมีค่าคงที่ (a) เท่ากับ .712 ดังนั้นสมการการทำนายคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{y} = a + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots b_kx_k$$

$$\hat{y}_{(QL)} = .712 + .133(BT) + .190(PH) + .149(RF) + .134(AD) + .104(RT) + .095(FU)$$

และสมการถดถอยพหุคูณในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z(QL) = .308 Z(PH) + .197 Z(BT) + .166 Z(RF) + .161 Z(AD) + .150 Z(RT) + .121 Z(FU)$$

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่พบว่า คุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเขตกรุงเทพมหานคร ในแต่ละรายด้านและโดยรวม พบว่า คุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับดี (Mean = 3.87, S.D. = .38) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านความสัมพันธ์

ทางสังคมอยู่ในระดับดีมาก (Mean = 4.34, SD = .48) รองลงมา คือ ด้านจิตใจและอารมณ์อยู่ในระดับดี (Mean = 4.17, S.D. = .48) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.30, S.D. = .54) ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาล สถาบันอุดมศึกษาเอกชน การเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติการ

พยาบาล นักศึกษาต้องรับผิดชอบตนเองในการเดินทางจากสถาบันไปยังโรงพยาบาล หรือสถานที่ฝึกปฏิบัติการพยาบาลของรัฐบาล ต้องเรียนรู้ระบบงานเจ้าหน้าที่ที่มึนสุขภาพ มีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรทุกระดับ มีสัมพันธภาพที่ดีร่วมกับบุคลากรอื่นๆ ในทีมสุขภาพ เพื่อติดต่อประสานงานในการทำงานร่วมกัน รวมถึงการแสดงออกหรือการทำกิจกรรมด้านต่างๆ ของนักศึกษาทั้งในและนอกสถาบัน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สถาบันจัด การทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ดังนั้นนักศึกษาจำเป็นต้องมีสมรรถนะทางด้านการสื่อสารสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน/อาจารย์/บุคลากร ทีมสุขภาพ/ผู้ป่วย/ญาติและการเข้าสังคม สอดคล้องกับการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนราธิวาส ที่พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับดี (Mean = 3.79, S.D. = .34) ด้านที่มีค่าสูงสุด คือ ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น (Mean = 4.30, S.D. = .63) ด้านที่มีค่าต่ำสุด คือ ด้านที่อยู่อาศัย (Mean = 3.29, S.D. = .51)¹¹ และการศึกษาของกมลรัตน์ ทองสว่าง¹³ ที่พบว่าคุณภาพชีวิตรายด้านของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางค่อนข้างดีไปทางคุณภาพชีวิตดี คือ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม (Mean = 11.14, S.D. = 1.59) และผลการวิจัยนี้ ที่พบว่าคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (Mean = 3.30, S.D. = .54) สอดคล้องกับผลการศึกษาที่ผ่านมาที่พบว่านักศึกษาพยาบาลมีคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมต่ำสุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ^{11,14} ทั้งนี้อาจจะเกี่ยวข้องกับการที่นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 58.20 พักอยู่ในหอพักนักศึกษาภายในสถาบัน การอยู่หอพักของสถาบันอาจไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากเพียงพอ กับความต้องการของนักศึกษาเมื่อเทียบกับหอพักเอกชนภายนอกสถาบันหรือที่บ้าน รวมถึงการอยู่ร่วมกันหลายคนในห้องเดียวกันนักศึกษาจะรู้สึกอึดอัด และขาดอิสระใน

การดำเนินชีวิตจึงมีผลต่อคุณภาพชีวิต อีกทั้งการอยู่ร่วมกันในหอพักจะมีกฎระเบียบต่างๆ ที่เคร่งครัด เช่นเดียวกับนักศึกษาที่อยู่หอพักภายในสถาบันการศึกษาของรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลในต่างประเทศ ที่พบว่าคุณภาพชีวิตนักศึกษายาบาลในประเทศบราซิลด้านที่มีคะแนนสูงสุด คือ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Mean = 74.3) และด้านสุขภาพร่างกาย (Mean = 69.4) และคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด (Mean = 54.2) คือ ด้านสิ่งแวดล้อม¹⁵ แตกต่างจากผลการศึกษาของครูช และคณะ¹⁰ ที่ศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล จำนวน 2,012 คนจาก 9 ประเทศ คือ ซิลี อียิปต์ กรีซ ฮองกง อินเดีย เคนยา โอมาน ซาอุดีอาระเบีย และสหรัฐอเมริกา พบว่า คุณภาพชีวิตโดยรวมสูงสุดในด้านสุขภาพร่างกาย และคะแนนต่ำสุดในด้านสังคม

ในด้านปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร คือ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาด้วยกัน การปรับตัวของนักศึกษา สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ และลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยภายใน คือ การปรับตัวของนักศึกษาและลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนที่ดีมีผลต่อคุณภาพของนักศึกษาพยาบาล ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาที่เรียนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องมีการปรับตัวอย่างมากทั้งด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียน การเดินทางเพื่อฝึกปฏิบัติการพยาบาลในสถานบริการของรัฐบาล การอยู่ร่วมกันในหอพักของสถาบัน และการทำงานต่างๆ นักศึกษาจึงปรับตัวได้ดี เมื่อมีภาวะไม่สบายใจ ประสบปัญหาการเรียน การทำกิจกรรมและการดำเนินชีวิตในสถาบัน

นักศึกษาจะหาแนวทางการจัดการและแก้ไขปัญหาได้ จึงส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดี⁴ ด้านลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนซึ่งเป็นความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนวิชาชีพการพยาบาลเพื่อพัฒนาตนเองในอนาคต การทำงาน ความตั้งใจศึกษา การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมและการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นจึงมีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล

สำหรับปัจจัยภายนอก คือ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน/อาจารย์ที่ดีจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลที่ดีด้วย ทั้งนี้เนื่อง จากกิจกรรมและพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ และการเรียนการสอนที่สถาบันจัดให้สอดคล้องกับความต้องการและการเปลี่ยนแปลงในสังคม การที่นักศึกษาได้เรียนในชั้นเรียนอย่างมีความสุข ได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง และการประกอบอาชีพ อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ด้านเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี นำเสนอเนื้อหาเข้าใจง่าย มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ใช้สื่อการสอนน่าสนใจและสอดคล้องกับเนื้อหา เนื้อหาทันสมัยก้าวหน้าทันกับเหตุการณ์ปัจจุบัน มีความเป็นกันเองกับนักศึกษา มีการวัดผลอย่างเป็นธรรม เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น นักศึกษามีทักษะในการจดบันทึก คำบรรยาย รู้จักคิดวิเคราะห์ ส่งเสริมกระบวนการคิดโดยมีการสอดแทรกคุณธรรม ค่านิยมที่ดี มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีการวางแผนการเรียน มีการทบทวนบทเรียน มีการใช้คอมพิวเตอร์ เว็บไซต์ สารสนเทศและห้องสมุด มีอุปกรณ์ทางการศึกษาที่ทันสมัย มีสภาพแวดล้อมที่อากาศถ่ายเท ตราวงเรียนมีความเหมาะสม ตลอดจนบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลเกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ดี จึงส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาที่ดี ส่วนสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน และอาจารย์ที่ดี ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักศึกษาที่ดีด้วย เนื่องจากการมีสัมพันธภาพที่ดี

ความรู้สึกที่ดี เข้าใจซึ่งกันและกันจะมีการช่วยเหลือ ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล การให้กำลังใจ การแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นและการร่วมมือใน ทุกๆ ด้านทั้งการเรียนการทำกิจกรรม การอยู่ร่วมกัน และการดำเนินชีวิต ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่าปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน ด้านลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ ด้านเจตคติต่อการเรียน ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับผู้ปกครอง ด้านการปรับตัวของนักศึกษา และด้านลักษณะทางกายภาพทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05¹¹ แต่ที่แตกต่างคือผลการวิจัยนี้เจตคติต่อการเรียนไม่สามารถทำนายความแปรปรวนคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล การวิจัยในครั้งนี้มีลักษณะเด่นที่พิจารณาทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในภาพรวมทุกชั้นปี อย่างไรก็ตามมีข้อจำกัดที่ศึกษาเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร เท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. การนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ จากผลการวิจัยที่พบว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ลักษณะทางกาย ภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน การปรับตัวของนักศึกษา สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์และลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ดังนั้น อาจารย์

ควรพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนการสอน และ พฤติกรรมการสอน และกิจกรรมต่างๆ ที่เน้นความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักศึกษา กับเพื่อนและอาจารย์ บุคลากรฝ่ายสนับสนุนปรับปรุงลักษณะทางกายภาพ การเรียน ทั้งห้องเรียน เครื่องคอมพิวเตอร์ สื่อ โสต/อุปกรณ์ ห้องสมุด เป็นต้น รวมถึงสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สถาบันจัดให้ นักศึกษา ตลอดจนบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

2. การนำไปใช้เชิงบริหาร จากผลการวิจัยที่พบว่าลักษณะทางกายภาพทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารควรกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ที่ชัดเจนในการปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนบรรยากาศที่เอื้อให้ นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้ นักศึกษามีคุณภาพชีวิตที่ดี

ข้อเสนอแนะในการในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยในลักษณะ Mixed Method Research เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล เชิงลึกในแต่ละด้าน

กิตติกรรมประ

คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอธิการบดี วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ที่ได้กรุณาส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณในการวิจัยครั้งนี้

REFERENCES

1. Higher Education Act B.E. 2562. Government Gazette May 1, 2019. [in Thai]
2. Nursing Council. Regulations of the Nursing Council on Knowledge Examinations for Registration and Licensing as Nursing Professional Midwifery or Nursing and Midwifery (Version 2) 2008. Government Gazette, April 25, 2008. [in Thai]
3. Labrague LJ., McEnroe-Petitte DM., Papathanasiou IV., Edet OB., Tsaras K., Christos KF. et al. A Cross-Country comparative Study on Stress and Quality of Life in Nursing Students. *Perspect Psychiatr Care*; 2018 54(4): 469-476. Retrieved from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/29078010>
4. Lertsakornsiri M. The Stress, Stress Management of Nursing Students during Practice in the Labor Room. *Kuakarun Journal of Nursing* 2015; 22(1): 7-16. [in Thai]
5. Lertsakornsiri M. & Khampunyo C. Factors Associated with Health-Promoting Behaviors of Nursing Students at Saint Louis College during Practice in the Health Care Service. *Naresuan University Journal: Science and Technology* 2017; (25)3: 67-76. [in Thai]
6. Hadaye R., Pathak B. & Lavangare S. Nutritional Status of the Student Nurses of a Tertiary health-Care Center-A Mixed-Method Study. *J Family Med Prim Care* 2019; 8(3): 1028-1034. Retrieved from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/31041246>
7. Insee Ch. Nursing Life Quality Research Report in Private Educational Institutions in the Northeast Region of Thailand. Udon Thani: Ratchathani University, Udon Thani Campus, 2011. [in Thai]
8. WHOQOL group. WHO-BREF: Introduction, Administration, Scoring and Generic Version of the Assessment. Geneva: WHO, 1998.
9. Khamudom P. The Development of Life Quality for Nursing Students of Nursing Colleges in Praboromarajchanok Institute for Health Workforce Development North Eastern Region. The Thesis of Master Degree of Educational Research and Evaluation Nakhon Ratchasima Rajabhat University; 2017. [in Thai]

10. Cruz JP., Felicilda-Reynaldo RFD., Lam SC., Machuca Contreras FA., John Cecily HS. & Papathanasiou IV., et al. Quality of Life of Nursing Students From Nine Countries: A Cross-Sectional Study. *Nurse Educ Today* 2018; 66: 135-142.
11. Sinsawad P. & Pittard B. Factors Related to Quality of Life of Nursing Student at Boromrajonani College of Nursing, Ratchaburi. *Kuakarun Journal of Nursing* 2016; 23(1): 7-20. [in Thai]
12. Yamane T. *Statistic Introductory Analysis*. Harper International Edition, Tokyo, Japan, 1973.
13. Tongsawang K. The Quality of Life of Students at the Faculty of Nursing, Chaiyaphum Rajabhat University 2017; 8(2): 1-14. [in Thai]
14. Kingkaew J. & Boonmark N. Quality of Life Among Nursing Students in Chalmkanchana Si Sa Ket University. *Journal of Sakon Nakhon Hospital* 2018; 21(3): 105-117. [in Thai]
15. Moura IH., Nobre RS., Cortez RM., Campelo V., Macedo SF. & Silva AR. Quality of Life of Undergraduate Nursing Students. *Rev. Gaúcha Enferm* 2016; 37(2): 1-7. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.1590/1983-1447.2016.02.55291>

